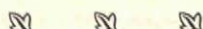

tingsplaats van de slaapspier met duidelijk begrensden onderrand.
 fig. 5 III Waterspitsmuis (*Neomys fodiens* Schreber)
 Voorrand kroonuitsteeksel in het midden iets naar voren geknikt, achterrand recht. In-
 bochtting tusschen gewrichtsuitsteeksel en hoekuitsteeksel diep en smal met vrijwel rechten
 bovenrand, fig. 5 I (*Sorex*) zie verder B 4
 Voorrand kroonuitsteeksel recht, achterrand duidelijk hol. Inbochtting tusschen gewrichts-
 uitsteeksel en hoekuitsteeksel diep en smal, met sterk concaven bovenrand.
 fig. 5 II (*Crocidura*) zie verder B 5
 Hoorn Oct. '32 JOH. BÖHMERS en A. C. V. VAN BEMMEL.

VERKLARING FIGUREN.

- Fig. 1. Gewone Spitsmuis (*Sorex araneus araneus* L.) gebit. (vrij naar Miller)
 Fig. 2. Gewone Spitsmuis (*Sorex araneus araneus* L.) Schedel van de onderzijde gezien. (Origineel)
 Fig. 3. I. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens* Schreber). II. Veld- en huisspitsmuis (*Crocidura* spec.). Schedelgedeelte achter het gehemeltebeen. Vergl. fig. 2. (Origineel)
 Fig. 4. I. Gewone Spitsmuis (*Sorex araneus araneus* L.). II. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens* Schreber). Voorste tanden van terzijde gezien. (naar Miller)
 Fig. 5. I. Gewone- en dwergspitsmuis (*Sorex spec.*). II. Veld- en huisspitsmuis (*Crocidura spec.*). III. Waterspitsmuis (*Neomys fodiens* Schreber). Achterste uiteinde onderkaak buitenzijde.
 proc. cor. = kroonuitsteeksel. Processus coronoïdeus.
 proc. art. = gewrichtsuitsteeksel (dubbele articulatie). (Processus articularis).
 proc. ang. = hoekuitsteeksel. (Processus angularis).
 m. temp. = slaapspieraanhechting. (Musculus temporalis). (Origineel)
 Fig. 6. I. Huisspitsmuis (*Crocidura russula* Hermann).
 II. Veldspitsmuis (*Crocidura leucodon* Hermann). Voorste tanden van terzijde gezien. (naar Miller)

OVER „ZWARTKOP MEEZEN”.

In de laatste afleveringen van „De Levende Natuur” komt enkele malen de naam Zwartkopmees voor. Die naam is eigenlijk verkeerd. Niet dat de betreffende dieren geen zwarten kop hebben, maar wanneer iemand den naam Zwartkopmees uitspreekt, denkt een ander daarbij direct aan het bestaan van een soort: Zwartkopmees.

Nu, er bestaat in 't geheel geen soort: Zwartkopmees; er bestaan twee totaal verschillende soorten: de Glanskop en de Matkop (eventueel Glanskop-zwartkopmees en Matkop idem).

De vrij groote gelijkheid der beide soorten is natuurlijk de aanleiding tot de verwarring en misverstanden geweest. Het is merkwaardig te zien, hoe zelfs geroutiniseerde veldornithologen (op het Ornithologisch Congres verleden jaar te Amsterdam deden we die ervaring op!) de beide soorten in de vrije natuur niet uit elkaar kunnen houden¹⁾.

1) De heer Joman D.L.N. XXXVI afl. 2. blz. 61 vergist zich dan ook, als hij zijn vogels Matkoppen noemt. 't Zijn juist Glanskoppen; in Kleinschmidt staat het trouwens goed!

OVER „ZWARTKOP MEEZEN” ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ 315

Het geval is eigenlijk precies als met Fitis en Tjiftjaf en zoudt u zich als vogelkenner niet schamen, deze soorten niet te kunnen onderscheiden?

Hieronder geven we eenige verschillenmerken over beide soorten en hopen zoo bij te dragen tot het verdwijnen van het Zwartkopmeezen-euvel.

Glanskop: 't Beste kenmerk is de lokroep: zie zie det det, elke lettergreep van det det detdet *kort*. Dit is zeer karakteristiek en altijd te hooren, indien een Glanskop in de buurt is. De zang, die veel minder gehoord wordt, bestaat uit een herhaald tjiep, tjiep, tjiep, met nu en dan een prachtig trillertje er tusschen door. Zeer zelden hoort men een bijzonder zacht goudhaantjesachtig gezang, dat hoogstens een meter of vijf ver te hooren is. Dit wat het gehoor betreft. Voor het oog is er een kenmerk, dat eigenlijk alleen waarde heeft, als men Glanskop en Matkop vaak naast elkaar heeft kunnen vergelijken.

Voor den beginner is het gevaarlijk er meteen positieve gevolgtrekkingen uit te halen. We bedoelen hier de *zwarte keelvlek*: bij den Glanskop is die *klein* en *scherp* begrensd, bij den Matkop *vrij groot* en *onduidelijk* begrensd. Goede afbeeldingen vindt men in Kleinschmidt's „Die Singvögel der Heimat”.

Matkop. 't Beste kenmerk is alweer de lokroep: zie zie pêh pêh, of alleen: pêh-pêh-pêh, dit laatste *langgerekt*. Ook deze roep is zóó karakteristiek, dat wie hem eenmaal heeft gehoord, het voor eeuwig onthoudt.

De zang, dien men zeer zelden te hooren krijgt, is een klapperende slag: liep liep liepliep, bijzonder vlug (lijkt wel wat op de Braamsluierslag). Ook in streken waar de Matkop algemeen is, is de vogel spaarzaam met zijn liedje en is het een bof, het te hooren te krijgen. De meeste kans heeft men in Maart en April, een enkele maal nog in Juni.

Maar de Matkop heeft nog meer noten op zijn zang. Hij is ook nog in staat, een zacht liedje te doen hooren, samengesteld uit trillertjes, krassende en kraaiende geluiden. Dit laatste klinkt precies als het bekende kneutjes-gekraai. Tot slot moeten we nog den zoogenaamden voorjaarsroep noemen, die vaak gehoord wordt (van Februari tot begin September, doch 't meest in Maart en April), ze klinkt als: tiejw, tiejw of sjieuw, sjieuw.

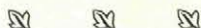
Een enkel woord nog over de verspreiding der beide soorten in ons land.

De Glanskop bewoont Kennemerland, de duinen bij den Haag, het zuiden en oosten van ons land op plaatsen waar veel loofbosch is. Ze *mijdt* gebieden met uitsluitend *dennebosschen*. Ze trekt in klein aantal door in 't najaar en blijft 's winters wel in de steden hangen.

De Matkop is zeldzaam in de duinen, weinig in 't Gooi, doch algemeen in de moerassige gedeelten van het diluviale deel van ons land, ook wel in donkere dennebosschen, boomgaarden en tuinen. Ze schijnt niet echt te trekken, hoogstens in de omgeving van 't broedgebied wat rond te zwerven.

P. BOUWE JANSEN.

PAUL G. OP DE COUL.

BLAUWE EN GRAUWE KIEKENDIEF.

Ongetwijfeld zullen velen uwer wel graag mijnheer Burdet eens een genoegen willen doen, een kleinen dienst bewijzen. Wij hebben allen reeds zoo veel en zoo dikwijls genoten van zijn prachtige films. Al meer dan honderd van de in Nederland broedende vogelsoorten zijn op deze manier vereeuwigd en zoo geeft deze filmverzameling voor nu en later een prachtig beeld van de Nederlandsche vogelbevolking in de eerste helft van de twintigste eeuw. Iedereen zal het toejuichen, wanneer deze verzameling zoo volledig mogelijk zou worden en graag willen helpen, om nog ontbrekende soorten aan te brengen.

Nu heeft Burdet in verschillende jaren al tal van films gemaakt van verschillende huishoudens van den Aschgrauwen Kiekendief, op heel uiteenlopende broedplaatsen en met nog al